

Číslo spisu: 20552/2026-M_OS KP

V Bratislave, 30. apríla 2026

Číslo záznamu: 46679/2026

ROZHODNUTIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako vecne príslušný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 406/2025 Z. z. o príspevku pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej ako „správny poriadok“)

UKLADÁ

poskytovateľovi sociálnej služby

LIKAVA – centrum sociálnych služieb

Likavka 9, 034 95 Likavka, IČO 00647781

(ďalej len „účastník konania“, „poskytovateľ sociálnej služby“ alebo „dozorovaný subjekt“)

POKUTU

vo výške 3 000 eur (slovom tritisíc eur)

podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach účinného do 31.12.2025

ZA SPRÁVNY DELIKT V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby **dopustil** v mieste poskytovania sociálnej služby (034 95 Likavka 9) **tým, že pri poskytovaní sociálnej služby porušil povinnosti podľa ustanovenia § 10 ods. 1 a 3 zákona o sociálnych službách**, keď opakovane **používal prostriedky telesného obmedzenia** voči prijímateľkám sociálnej služby, pani [REDAKOVANÉ] a pani [REDAKOVANÉ] aj v situáciách, kedy **život alebo zdravie prijímateľiek sociálnej služby nebolo priamo ohrozené** a súčasne i **prostriedkami telesného obmedzenia nedovolenými**,

2. **podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách**, ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby dopustil v mieste poskytovania sociálnej služby (034 95 Likavka 9) **tým, že pri poskytovaní sociálnej služby porušil povinnosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách**, keď **nezaznamenal v registri obmedzení netelesné obmedzenia**, ktoré použil dňa 09.12.2024 voči prijímateľke sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] a dňa 04.02.2025 voči prijímateľke sociálnej služby pani [REDAKOVANÉ] v situácii priamo ohrozujúcej zdravie iných fyzických osôb.

Uloženú pokutu je účastník konania povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, číslo účtu v tvare IBAN: SK25 8180 0000 0070 0010 6675, konštantný symbol: 0558, variabilný symbol: 466792026.

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Inšpekcia v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe poverenia na výkon dozoru č. 24/2025/OdISVZA_SS začala dňa 24.02.2025 výkon dozoru voči poskytovateľovi sociálnej služby v špecializovanom zariadení, v domove sociálnych služieb a v zariadení pre seniorov. Preverovaným obdobím bol čas od 01.11.2024 do dňa začatia dozoru. Predmetom dozoru bolo okrem iného aj dodržiavanie povinností poskytovateľa sociálnej služby pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách a povinnosti plniť štandardy kvality poskytovania sociálnej služby podľa ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách.
2. Poverení zamestnanci ISV dňa 06.03.2025 uložili dozorovanému subjektu podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ústne a následne písomným vyhotovením rozhodnutia ministerstva zo dňa 11.03.2025 (č. sp. 14931/2025-M_OdISVZA, č. záznamu 25569/2025) **povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby, voči ktorému poskytovateľ sociálnej služby plní povinnosti podľa zákona o sociálnych službách, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu**, a to nepoužívať prostriedky telesného obmedzenia prijímateľov sociálnej služby, ak nie je priamo ohrozený život alebo zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb a ani prostriedkami telesného obmedzenia, ktoré zákon o sociálnych službách nedovoľuje – teda **mechanicky neobmedzovať voľný pohyb prijímateľov sociálnej služby, ktorým dozorovaný subjekt poskytuje sociálnu službu používaním obmedzovacích pomôcok ako napr. pás, popruh alebo zábrana na lôžku**. Poskytovateľ sociálnej služby proti tomuto rozhodnutiu nepodal rozklad.
3. Výsledným materiálom z dozoru bol protokol o výsledku dozoru zo dňa 06.11.2025. Poskytovateľ sociálnej služby zaslal ISV k protokolu dňa 17.11.2025 písomné vyjadrenie, ktoré však nemalo charakter námietok, nespochybňovalo zistenia uvádzané a odôvodnené v protokole. Výkon dozoru bol platne skončený dňa 03.12.2025 prerokovaním protokolu.

K VÝROKU ROZHODNUTIA V BODE 1

4. Počas výkonu dozoru v mieste poskytovania sociálnej služby dňa 27.02.2025 bolo poverenými zamestnankyňami ISV zistené, že poskytovateľ využíva mechanické

obmedzenie voľného pohybu prijímateľiek v špecializovanom zariadení, pani [REDACTED] (nar. [REDACTED]) a pani [REDACTED] (nar. [REDACTED]), použitím fixačného pásu/popruhu na lôžku. Prijímateľky boli týmto fixačným pásom fixované v oblasti hrudníka v polohe ľahu a teda **pripútané o rám postele**. Použitá fixácia neumožňovala prijímateľkám samostatné uvoľnenie sa z tohto obmedzenia bez pomoci inej osoby, ani zmenu polohy na lôžku. Súčasne mali prijímateľky na lôžku zdvihnuté bočnice. Pani [REDACTED] nemala na dosah signalizačné zariadenie, ktorým by si privolaala personál v prípade potreby pomoci. Prijímateľky v danom čase **nejavili známky nepokoja, agresivity, či iného priameho ohrozenia života a zdravia**.

5. Podľa posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 04.11.2024 bola pani [REDACTED] (určený VI. stupeň odkázanosti) odkázaná na dohľad pri väčšine činností, na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch pohybu po rovine, chôdza aspoň 50 krokov bez pomoci s možnosťou použitia pomôcok – barla, palica, chodítko, G-aparát, alebo s vozíkom minimálne 50 metrov bez pomoci. U prijímateľky sociálnej služby došlo k zhoršeniu zdravotného stavu a mobility následkami pádu (úraz bedrového kĺbu). Po návrate prijímateľky sociálnej služby z hospitalizácie dňa 20.12.2024 je v záznamoch celodennej služby uvedené: „...klientka nepokojná, imobilná, po oper. LDK., má zaved. PK. Prevedená fixácia klientky pre vysoké riziko pádu. Informovaný p. riaditeľ a p. [REDACTED], o 14.20 bol ju navštíviť p. riaditeľ súhlasí s fixáciou“. Hlásenie nočnej služby zo dňa 20.12.-21.12.2024 uvádza: „obyvateľka p. [REDACTED] – 3x sa vyvliekla z fixácie, nespala celú noc, potrhala plienku, vytrhla si PK“. Hlásenie celodennej služby zo dňa 21.12.2024: „obyv. [REDACTED] – fixovaná počas dňa pre riziko pádu...“.
6. V posudku o odkázanosti na sociálnu službu zo dňa 15.05.2023 má prijímateľka sociálnej služby pani [REDACTED] uvedený stupeň odkázanosti VI. a podľa posudku je odkázaná na potrebu dohľadu pri väčšine činností. Je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch zmeny polohy, sedenia a státia, zmena polohy zo sedu a do sedu, státie a vydržanie v stoji aspoň 10 minút, prípadne s pridržovaním alebo pomôckou. V dokumente „Individuálny plán“ zo dňa 09.01.2025 poskytovateľ uvádza deficitu u prijímateľky sociálnej služby výkriky, zabúdanie, nepokoj, imobilitu. Dňa 26.09.2023 jej poskytovateľ stanovil riziká – riziko sociálnej izolácie, riziko zmeny psychického stavu, riziko úrazu, poranenia, pádu spojené s rizikom vzniku imobility, riziko narušenie celistvosti/integrity/kože, riziko zablúdenia/dezorientácie a dňa 09.01.2025 riziko sociálnej izolácie, zhoršenie psychického stavu, dehydratácia.
7. Poskytovateľ v dokumente „Použitie bočnic a fixačného pásu na lôžku klienta“ prijímateľky pani [REDACTED] i pani [REDACTED] v mesiaci február 2025 zhodne uvádzal, že fixačný pás sa používal ako **prevencia zvýšeného rizika pádu**, keď bola prijímateľka nepokojná, neorientovaná a nedokázala posúdiť zvýšené riziko. Fixačný pás je použitý pokiaľ trvá riziko a to na nevyhnutne potrebnú dobu. Bočnice na lôžku sú používané ako prevencia rizika, a to na dobu nevyhnutne potrebnú pokiaľ trvá riziko pádu - po celý deň, keď je prijímateľka na lôžku.
8. Zamestnankyňa poskytovateľa sociálnej služby pani [REDACTED] v rozhovore uviedla, že fixačné pásy sa používajú u prijímateľky pani [REDACTED], z dôvodu nepokoja na lôžku a úrazu/zlomeniny krčka stehennej kosti. Fixácia prijímateľky sociálnej služby je aj na základe priania príbuzného. Zároveň zamestnankyňa pani [REDACTED] v rozhovore zamestnancom ISV potvrdila používanie fixačného pásu u pani [REDACTED] z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu a z dôvodu úrazu. Uviedla, že

prijímateľka je na lôžku nepokojná, snažila sa o prekonanie bočnic na lôžku. Z uvedeného dôvodu sa u nej používa fixačný pás. Zamestnankyňa ďalej uviedla, že aj u prijímateľky sociálnej služby pan [REDAKOVANÉ] sa používa fixačný pás z dôvodu, že sa tiež snaží prekonať bočnice na lôžku. Fixačný pás sa teda používal ako prevencia rizika pádu z dôvodu toho, že obe prijímateľky sociálnej služby sa zábranu snažili prekonať. Z vyjadrenia zamestnankyne teda vyplýva, že používanie uvedených telesných obmedzení prijímateľiek boli v dozorovanom období v zariadení vykonávané ako bežná prax.

9. Z pozorovania ISV, výpovede zamestnancov a vedenej dokumentácie nevyplývalo, že by poskytovateľ s rizikom pádu prijímateľiek sociálnej služby odborne pracoval a fixácia k lôžku prijímateľiek sociálnej služby a zdvíhanie bočnice na lôžku **boli jedinými riešeniami, ktoré poskytovateľ prijal a aplikoval, aby zabránil ich pádu.**

10. Zákon o sociálnych službách vo svojom ustanovení § 10 ods. 1 **určuje primárne zákonné pravidlo pre poskytovateľa sociálnych služieb, a to pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení nepoužívať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby.** Zákonnou výnimkou je situácia, **ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb.** I vtedy je však možné použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby **len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia,** pričom podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Za prostriedky telesného obmedzenia sa v ustanovení § 10 ods. 3 zákon o sociálnych službách určuje **zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria.** Ide pritom o **taxatívny výpočet** takýchto prostriedkov – prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, z ktorého nie je prípustné nijak (ani analogicky) vybočiť, keďže právna úprava reglementuje a i reflektuje oblasť, kde môže dôjsť k zásahu do základných ľudských práv a slobôd, ktorý by nebol ani primeraný (čo najmenej invazívny či intenzívny), ani predvídateľný, či spočívajúci na platnom právnom základe, legitímnom ciele a nevyhnutnosti. Zákonodarca touto právnou úpravou mieni **v jej celistvosti nastavenie takých pravidiel poskytovania sociálnej služby, ktoré sú z pohľadu zákonodarcu „garantujúce“ rešpekt a i reálnu aplikáciu/ napĺňanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb.**

11. Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách nevyhnutné telesné obmedzenie písomne nariaďuje, schvaľuje alebo ho dodatočne bezodkladne schvaľuje a potvrdzuje ho svojím podpisom lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a písomne sa k nemu vyjadruje a potvrdzuje ho svojím podpisom sociálny pracovník zariadenia. Použitie liekov však nemožno dodatočne schvaľovať. Telesné a netelesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby musí byť zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení zriadenom na tento účel, ktorý je povinný viesť poskytovateľ sociálnej služby v informačnom systéme sociálnych služieb. Taxatívnosť výpočtu prostriedkov telesného obmedzenia v zákone o sociálnych službách **je determinovaná povahou týchto prostriedkov predstavujúcich zásah do základných ľudských práv a slobôd.** Svojvôľa, hoci vychádzajúca z dobrého úmyslu, pri určovaní prostriedkov zásahu do sféry základných ľudských práv a slobôd je z povahy vecí *a priori* vylúčená.

12. Používanie pásu, popruhu, plachty alebo zábrany na lôžku nie je podľa zákona o sociálnych službách možným prostriedkom telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, teda takým ktorý **možno použiť, ak je priamo ohrozený život alebo zdravie prijímateľa sociálnej alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný.**
13. Fixačné, stabilizačné, či zaisťovacie pomôcky – popruh, pás a zábranu na lôžko (ako prostriedok ochrany, resp. prevencie) môže poskytovateľ sociálnej služby použiť iba s cieľom **zabezpečiť motoricky znevýhodneného prijímateľa sociálnej služby proti jeho pádu a aj to iba na nevyhnutne potrebný čas.** V danej situácii sú – je možné ich považovať za štandardné ochranné nástroje/ prostriedky - pomôcky. Takto teda nemožno vnímať každodenné a dlhodobé používanie takýchto pomôcok v každom čase, keď je prijímateľ/ka na lôžku, počas dňa a noci, ako to poskytovateľ stanovil i vykonával. Zároveň však nutne platí, že je prioritným a potrebným použiť **zo strany poskytovateľa sociálnej služby voči prijímateľovi sociálnej služby čo najmenej obmedzujúce opatrenia.** Zábrany na lôžku a fixačné pomôcky môžu spôsobiť (sú bez ďalšieho spôsobilé) aj neoprávnené obmedzenie pohybu prijímateľa sociálnej služby, a to predovšetkým v prípade – v takých individuálnych situáciách prijímateľov sociálnej služby, keď je prijímateľ schopný lôžko/ kreslo samostatne opustiť a bočnice, či fixačné pásy mu v tom bránia.
14. Fixácia ako upevnenie, znehybnenie tela fyzickej osoby alebo niektorej jeho časti je úkonom len ako stabilizačná či korekčná technika. Druhy obmedzení, ktoré je možné používať v zariadeniach sociálnych služieb sú stanovené v § 10 zákona o sociálnych službách. Teda i napriek odporúčaniu/schváleniu zo strany ošetrojúceho lekára nie je možné pri poskytovaní sociálnej služby obmedzovať osoby - prijímateľov sociálnej služby uvedeným spôsobom. V prípade, že u prijímateľa sociálnej služby **nejde o úkon jeho stabilizácie,** teda stabilizácie určitej telesnej polohy prijímateľa, ktorú z dôvodov telesných obmedzení nevie udržať samostatne (sed, ľah, prispôsobenie držania/ polohy tela) mechanickými prostriedkami, **za účelom zvýšenia jeho komfortu i bezpečnosti, prispôsobenia polohy ľudského tela,** ani nejde o *ad hoc* a časovo limitované opatrenie vo vzťahu k stabilizácii telesnej polohy prijímateľa na napr. **zamedzenie jeho pádu/pridržanie prijímateľa pri niektorých úkonoch,** presune osoby napr. na mechanickom vozíku, všetko však v bežných situáciách, ide o jeho telesné obmedzenie.
15. Neexistencia iných odborných opatrení **nemôže odôvodňovať používanie telesných obmedzení voči prijímateľom sociálnej služby.** Taktiež nemôže byť použitie obmedzujúcich prostriedkov dôvodom pre uľahčenie práce personálu, či nepokoj mobilného prijímateľa sociálnej služby.
16. Zo zákonného pravidla „nepoužívať prostriedky fyzického a nefyzického obmedzenia prijímateľa sociálnej služby“ vyplýva, že poskytovateľ sociálnej služby je povinný poskytovať sociálne služby tak, aby metódy a postupy používané pri poskytovaní týchto služieb účinne, ale zároveň v súlade so zákonom o sociálnych službách, **predchádzali situáciám,** kde by vznikla potreba použiť obmedzenia voči prijímateľovi - či už telesné alebo netelesné. Poskytovateľ sociálnej služby si tak musí osvojiť problematiku rizika a zodpovednosti, a to aj v súvislosti s právami prijímateľov sociálnej služby. Zároveň má pri reálnom poskytovaní služieb aplikovať etické aspekty, pričom je dôležité hľadať a preveriť pre prijímateľa sociálnej služby, čo najmenej obmedzujúce riešenia.

K VÝROKU ROZHODNUTIA V BODE 2

17. Denné a nočné záznamy predložené poskytovateľom evidujúce priebeh poskytovanej sociálnej služby zachytávajú situácie agresívneho správania prijímateľiek sociálnej služby, kedy **bolo priamo ohrozené zdravie inej prijímateľky a ďalších fyzických osôb**, a to dňa 09.12.2024: „Obyv. ████████ *nepokojná, podráždená, pri preväze susedkinej nohy napadla študentky praktikantky z KU, ktoré tu mali dnes svoju zdravotnícku prax. Obyv. usmerňovaná*“ a dňa 04.02.2025: „Obyv. ████████ *počas celého dňa nepokojná, agresívna, ničila majetok zariadenia (vchodové dvere vstupné na 3A) fyzicky aj slovné napádala PSS ████████ (ktorej roztrhla overal a búchala ju po chrbte) o 15.00 napadla opatrovateľku, nakoľko nechcela opustiť izbu pri vykonávaní toalety. Súčasne udrela sestru, ktorá šla podávať tekutiny do tej istej izby do PEGu klientke. Prevedený rozhovor so sociálnou pracovníčkou*“.
18. Z uvedených záznamov vyplýva, že poskytovateľ sociálnej služby v situáciách, kedy vyhodnotil, že konaním prijímateľov sociálnej služby bolo priamo ohrozené prinajmenšom zdravie inej prijímateľky sociálnej služby, či iných fyzických osôb, **použil na zvládnutie/upokojenie situácie voči prijímateľkám sociálnej služby prostriedky netelesného obmedzenia** – verbálnou komunikáciou, avšak tieto netelesné obmedzenia nezaznamenal v registri telesných a netelesných obmedzení, ktorý je poskytovateľ sociálnej služby povinný viesť v informačnom systéme sociálnych služieb, čím nesplnil povinnosť podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách.
19. Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby **prednosť** pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Avšak **aj tieto sú prostriedkami ultima ratio**, na ktoré je v daných súvislostiach potrebné nahliadať i kritériom nevyhnutnosti.
20. Za prostriedky netelesného obmedzenia sa podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona o sociálnych službách považuje zvládnutie situácie **najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním**.
21. Tento výpočet, na rozdiel od taxatívne stanovených prostriedkov telesného obmedzenia, **nie je úplný** („najmä“) a je možné teda na zvládnutie uvedenej situácie použiť aj ďalšie netelesné prostriedky, avšak také, ktoré nutne rešpektujú dôstojnosť a práva prijímateľa sociálnej služby a všeobecne nevybočujú z rámca právnej úpravy poskytovania sociálnej služby. Napriek tomu, že pri netelesných obmedzeniach nedochádza k fyzickému obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, môžu tieto obmedzenia dočasne zasiahnuť do slobody, konania alebo rozhodovania prijímateľa sociálnej služby a hoci **ide o menej invazívne metódy ako fyzické obmedzenia, stále predstavujú zásah do integrity prijímateľa sociálnej služby**. V situácii, kedy je **priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb** sú/môžu byť uvedené komunikačné zručnosti efektívnym prostriedkom na jej zvládnutie. Verbálna komunikácia, odvrátenie pozornosti, aktívne počúvanie, či iná odborná metóda/technika sa v situácii, ak je ohrozený život alebo zdravie stávajú vzhľadom na sledovaný cieľ nástrojom obmedzenia. Ich použitie je v danom kontexte nevyhnutné na zvládnutie situácie, svojim charakterom obmedzujú určité správanie/reakcie prijímateľa sociálnej služby a umožňujú tak efektívne predchádzať závažnejším zásahom. Práve okolnosti (ohrozenie života alebo zdravia osôb) pomerene jednoznačne podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákon o sociálnych službách **odlišujú pri poskytovaní sociálnej služby deescaláciu** (proces a súbor stratégií

zameraných na zmiernovanie napätia, konfliktu alebo agresie s cieľom predísť ich ďalšiemu stupňovaniu (eskalácii) bez nutnosti použiť silu) **ako prostriedok netelesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby od deeskalácie** ako takéhoto procesu či súboru opatrení v iných situáciách pri poskytovaní sociálnej služby, ktoré síce môžu byť taktiež napäté, konfliktné či so známkami agresie, ale nepredstavujú (pre zainteresované osoby) bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia. Ide teda o definíčne tie isté opatrenia a metódy avšak použité v odlišných situáciách, pričom deeskaláciu považujeme za prostriedok netelesného obmedzenia, teda dochádza **k subsumpcii niektorého alebo viacerých opatrení či postupov deeskalčnej povahy** (verbálnej komunikácie (upokojujúci tón hlasu, jasné pokyny, riadený rozhovor, zrkadlenie atď.), neverbálnej komunikácie (telesný postoj, gestá atď.), aktívneho počúvania, empatie, sebaregulácie či profesionálneho náhľadu) **pod reglementáciu hmotnoprávných a procesných pravidiel v ustanovení § 10 zákona o sociálnych službách**, v situáciách ohrozujúcich život a zdravie. Uvedené zodpovedá aj ďalšiemu aspektu regulácie v ustanoveniach § 10 zákona o sociálnych službách, ktorým je (popri ochrane práv prijímateľov sociálnej služby) vytváranie a ochrana zdravia, bezpečnosti či života iných osôb (premietajúce sa aj ďalej v povinnosti poskytovateľa tieto situácie (napr. ohrozenie zdravia či bezpečnosti jeho zamestnancov) právne relevantne zaznamenať).

22. Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 štvrtej vety zákona o sociálnych službách musí byť telesné a netelesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby **zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení** (ďalej len „register obmedzení“) zriadenom na tento účel, ktorý je povinný viesť poskytovateľ sociálnej služby v informačnom systéme sociálnych služieb.
23. Poskytovateľ sociálnej služby použité netelesné obmedzenie voči prijímateľom sociálnej služby nezaznamenal v registri obmedzení. Podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona o sociálnych službách register obmedzení obsahuje **zápis každého obmedzenia** prijímateľa sociálnej služby s uvedením jeho mena, priezviska a dátumu narodenia, **spôsob a dôvody** obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, dátum a **čas trvania** tohto obmedzenia, **opis okolností**, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia, **opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie**, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzenie, meno a priezvisko lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil, meno a priezvisko sociálneho pracovníka, ktorý sa k použitiu obmedzenia písomne vyjadril a popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby.
24. Zákonodarca týmto zdôrazňuje, že každý vykonaný zásah do integrity (telesnej, či duševnej) osobnosti prijímateľa sociálnej služby a jeho dôstojnosti, ale i jeho opodstatnenosť, musí byť v každom jednotlivom prípade náležite zdokladovaná a osvedčená. Takáto evidencia obmedzení však **nie je len prostriedkom zabezpečenia transparentnosti použitia obmedzenia, ale pomáha aj poskytovateľovi sociálnej služby revidovať, preverovať, prípadne meniť spôsob a priebeh poskytovanej sociálnej služby s ohľadom na prevenciu rizikového správania a hľadať možnosti a spôsoby skvalitnenia jej poskytovania v súlade s potrebami prijímateľa sociálnej služby**.

K SPRÁVNEMU KONANIU

25. Dňa 05.03.2026 bolo poskytovateľovi sociálnej služby doručené oznámenie o začatí správneho konania o uložení pokuty zo dňa 05.03.2026 (č. záznamu 27161/2026) a zároveň

mu bola daná možnosť vyjadriť sa k začatiu konania, navrhovať dôkazy, ich doplnenie, nazerat' do spisu.

26. Účastník konania sa k začatiu správneho konania vyjadril listom zo dňa 12.03.2026, v ktorom reflektuje na už prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone dozoru a uvádza, že poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje význam ochrany života, zdravia a dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby, žiada, aby boli jednotlivé skutkové okolnosti posúdené presne, jednotlivo a s prihliadnutím na bezodkladne prijaté nápravné opatrenia. Vo vzťahu k zisteniu týkajúceho sa pani [REDAKOVANÉ] pani [REDAKOVANÉ] poskytovateľ sociálnej služby nespochybňuje, že bolo zistené použitie fixačného pásu/popruhu na lôžku v spojení so zdvihnutými bočnicami. Považuje však za potrebné uviesť, že predmetný postup nebol vedený úmyslom zasiahnuť do dôstojnosti alebo práv prijímateľiek sociálnej služby, ale snahou personálu riešiť ich zvýšené riziko pádu pri zhoršenom zdravotnom stave a zníženej orientácii. Poukazuje na to, že uvedený postup nebol ďalej používaný a bol bezodkladne nahradený menej obmedzujúcimi individuálnymi opatreniami a bezodkladne pristúpil k zmene postupu a k prijatiu konkrétnych nápravných opatrení. Pokiaľ ide o časť oznámenia týkajúcu sa záznamov zo dňa 09.12.2024 a 04.02.2025, máme za to, že zo samotného stručného znenia týchto zápisov nemožno bez ďalšieho automaticky vyvodit', že v každom z uvedených prípadov išlo o použitie prostriedku netelesného obmedzenia v zákonomnom zmysle. Zo zápisov nevyplýva presný časový sled udalostí, bezprostrednosť zásahu, jeho trvanie ani dostatočne konkrétny opis toho, akým spôsobom bola situácia zvládnutá. Samotná zmienka o tom, že prijímateľka sociálnej služby bola usmerňovaná alebo že bol vykonaný rozhovor so sociálnou pracovníčkou, ešte sama osebe bez ďalšieho nepreukazuje naplnenie všetkých zákonných znakov netelesného obmedzenia. Zároveň žiada pri rozhodovaní o výške sankcie prihliadnuť najmä na bezodkladné odstránenie zistených nedostatkov, prijatie konkrétnych individuálnych a systémových opatrení, opätovné preškolenie zamestnancov, vedenie zamestnancov k zákonnému postupu a plnú súčinnosť poskytovateľa sociálnej služby počas výkonu dozoru aj v priebehu správneho konania. Zároveň žiadame zohľadniť, že prijaté opatrenia nesmerovali len k formálnej náprave, ale k reálnemu prehodnoteniu každodennej praxe zariadenia, k posilneniu ochrany dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby a k zavedeniu menej obmedzujúcich alternatív pri riešení rizikových situácií.
27. Ministerstvo k vyjadreniu účastníka konania vo vzťahu k nezaznamenaniam netelesných obmedzení do registra obmedzení uvádza, že dokumentácia poskytovateľa zachytáva fyzické útoky prijímateľiek sociálnej služby voči iným fyzickým osobám. Je nesporné, že personál poskytovateľa v daných momentoch nezasahoval v rámci bežnej sociálnej interakcie, ale reagoval na existenciu priameho ohrozenia týchto osôb. Tým bola fakticky naplnená hypotéza ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o sociálnych službách, ktoré dovoľuje použiť prostriedky obmedzenia výhradne pri takomto priamom ohrození. Zamestnanci poskytovateľa na zvládnutie týchto situácií/ zastavenie útoku použili voči prijímateľkám verbálnu komunikáciu – usmernenie, rozhovor, ktoré sa považujú za prostriedky netelesného obmedzenia, ak sú použité na zvládnutie situácie, kedy je priamo ohrozený život alebo zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb.
28. Úradným listom zo dňa 08.04.2026 (č. záznamu 37527/2026) bol účastník konania podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním v lehote 5 dní odo dňa doručenia tejto výzvy. Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia nevyjadril.

29. Zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu právnickej osoby je založená na objektívnom princípe. Subjektom správneho deliktu môže byť len právnická osoba (ak je deliktuálne spôsobilá). Zavinenie (úmyselné alebo z nebanlivosti), teda subjektívna stránka, nie je súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu. Za porušenie zákonom ustanovených povinností, ktoré naplňajú skutkovú podstatu správneho deliktu podľa ustanovenia § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách je zodpovedný účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby. Poskytovateľom sociálnej služby je podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o sociálnych službách za podmienok stanovených týmto zákonom obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (verejný poskytovateľ sociálnej služby) a iná osoba (neverejný poskytovateľ sociálnej služby).

K VÝŠKE POKUTY

- 30.** Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych účinného do 31.12.2025 veciach ministerstvo uloží za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur.
- 31.** Podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ak sa dozorovaný subjekt dopustil viacerých správnych deliktov, ministerstvo rozhodne o uložení pokuty za správny delikt v jednom konaní.
- 32.** S ohľadom na princípy správneho trestania, ktoré musia analogicky (z dôvodu chýbajúcej procesnej úpravy správneho trestania) zodpovedať/ zrkadliť postupy, teda procesnú právnu úpravu trestania v trestnom práve, ministerstvo zistené porušenia zákona o sociálnych službách posúdilo ako **súbeh správnych deliktov**. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich. Účastníkovi konania ministerstvo uložilo, z hľadiska hmotnoprávnych účinkov súbehu, úhrnnú pokutu za správny delikt najprísnejšie postihnuteľný podľa **absorpčnej zásady**, ktorá sa v trestnom práve uplatňuje pri trestaní zbíhajúcich sa trestných činov. Zbíhajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov.
- 33.** Ministerstvo týmto rozhodnutím, po zvážení všetkých okolností, ukladá dozorovanému subjektu – poskytovateľovi sociálnej služby **pokutu vo výške 3 000 eur**. Platná právna úprava určuje zvážiť ministerstvu pri určení výšky pokuty **závažnosť, následky, opakovanie sa deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov**.
- 34.** Z hľadiska **závažnosti a následkov** je potrebné poukázať na to, že **porušenie povinností ustanovených v § 10 zákona o sociálnych službách možno zaradiť medzi najzávažnejšie**. Dôvodom je to, že **zasahujú do zdravia, integrity, dôstojnosti, bezpečnosti prijímateľa sociálnej služby**. Zároveň tu dochádza k ohrozeniu všeobecného zákazu neľudského a ponižujúceho zaobchádzania ako základného ľudského práva, či k obmedzovaniu autonómie vôle prijímateľov sociálnej služby. Používanie fyzických obmedzení pomocou popruhov, pásov, zábran môžu v konečnom dôsledku zhoršiť mobilitu prijímateľov sociálnej služby a viesť aj k ťažším pádom. Ministerstvo prihliada i na osobu prijímateľiek sociálnej služby voči, ktorým poskytovateľ používal prostriedky telesného obmedzenia. Prijímateľky sociálnej služby boli z hľadiska svojich obmedzení plne

odkázané na pomoc poskytovateľa sociálnej služby. U menovaných prijímateľiek sociálnej služby je z dôvodu ich zdravotného znevýhodnenia predpoklad zníženej schopnosti porozumieť situácii a brániť sa takýmto zásahom, čo zvyšuje zodpovednosť poskytovateľa postupovať voči prijímateľovi sociálnej služby maximálne šetrne a rešpektujúco. Voči prijímateľkám sociálnej služby boli reštriktívne opatrenia uplatňované kontinuálne, bez nahrádzania miernejšími prostriedkami. Takéto zaobchádzanie môže viesť k zhoršeniu kognitívnych funkcií a celkového zdravotného stavu, keďže trvalé obmedzenia pohybu znižujú fyzickú aktivitu a stimuláciu a zvyšujú riziko pádu pri každom ďalšom pokuse o pohyb. V neposlednom rade môže obmedzenie zhoršiť i psychický stav prijímateľa a prehĺbiť dezorientáciu i príčiny nepokoja. A tieto prejavy často vedú k opätovnému používaniu reštriktívnych opatrení, čím vzniká negatívny a nežiaduci cyklus pri poskytovaní sociálnych služieb. Ministerstvo však prihliada i na bezodkladné prijaté opatrenia na nápravu zistených nedostatkov a zavedenie individuálnych alternatív zameraných na zaistenie bezpečnosti prijímateľiek sociálnej služby, preto výšku pokuty určilo takmer v dolnej sadzbe zákonom určenej možnej výšky pokuty.

35. Neevidovanie netelesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby predstavuje závažné porušenie zákonných povinností. Dôležitosť tejto evidencie je vyjadrená aj povinnosťou použitie prostriedkov obmedzenia bezodkladne a každý zápis obmedzenia prijímateľa sociálnej služby vrátane údajov uvedených v registri obmedzení do ôsmich dní po použití prostriedkov obmedzenia oznámiť zákonnému zástupcovi prijímateľa sociálnej služby, dôverníkovi prijímateľa sociálnej služby a opatrovníkovi ustanovenému prijímateľovi sociálnej služby súdom a v rovnakej lehote má poskytovateľ aj povinnosť záznam v registri obmedzení aj vykonať. Účelom evidencie je predovšetkým ochrana základných práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby a zabezpečenie kontroly nad použitím takýchto zásahov z hľadiska proporcionality i ich trvania. Transparentné zaznamenávanie všetkých prípadov obmedzenia prijímateľov sociálnej služby bráni svojvoľnému alebo nadmernému používaniu týchto prostriedkov a zvyšuje zodpovednosť poskytovateľa sociálnej služby. Umožňuje tiež spätnú analýzu a prijatie opatrení na predchádzanie obdobným situáciám v budúcnosti.
36. Ministerstvo pri stanovení výšky pokuty postupovalo teda tak, aby výška pokuty plnila represívnu funkciu a aby táto pokuta pôsobila na dozorovaný subjekt výchovne a zároveň plnila funkciu generálnej prevencie. Hodnoteniu „opakovanosti“ správnych deliktov sa ministerstvo nevenovalo, keďže v danom správnom konaní nie sú obsahom skutkového stavu.
37. Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku v lehote do 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správneho orgánu, ktorý ho vydal. Včas podaný rozklad proti tomuto rozhodnutiu má odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

PhDr. Norbert Knapp
generálny riaditeľ